

kot gospodarja pekla, kot sodnika in maševavca mertvih; znamenje (symbol) pa, pod katerim so Živata kot sodnika mertvih častili, je bil sán — kačji drak, tudi kozel. V indijskih pagodah Živatu in Živi posvečenih je kačji drak povsod najti, kakor tudi kozel. Gotovo se tudi spomnite, da slovenska psovka: „idi h kozlu!“ toliko pomeni kakor: „idi k vragu!“ Zato najdemo ime štajerskega terga Kozje prestavljeno ali, bolje rečeno, prepisano v ime Drachenburg, ktero ravno to izrazuje, kar Kozje, mesto, kjer se je Živa častil kot sodnik mertvih pod podobo kozla in draka. Obraz drakov se najde tudi med obotritskimi modlami, in drak ta ima napis „Cernitra“ na edni, in „Cica“ na drugi strani, tedaj Cernitricica, to je, črni drak. Kačjega draka najdemo na rogačkih štajerskih in celovških koroških rimskih kamnih, kar dokazuje, da je znamenje staroslovenskega častja. Tudi najdemo imeni Draconia in Saanus na noriških kamnih. Pervo ime Sán je čisto slovenski izraz, drugo je indoeuropejsko poznamljenje, ktero najdemo v latinskem, nemškem in celtičkem jeziku: draco, Drache, dragon.

Da je beseda drak tudi starim Slovcem dobro znana bila, prepriča me ime vesí v fari male Nedele ležeče, ktera se velí Drakonice; ali v starih kerstnih bukvah in urbarskih pismih se najde ta ves zmiraj pod imenom Linddorf. Ker pa v staronemščini Lind pomeni toliko kot drak, zato celovškemu draku pravijo Lindwurm; Wurm pa se je rabljalo v staronemščini za pomen kače, tedaj Lindwurm = Drachenschlange.

V iztočnih bogocastjih je drak zmiraj bil znamenje gospodarstva; celo v svetem pismu ga najdemo v tem pomenu. Tako se Babylon velí drak, kateri Izrael pogoltne. Prav za prav je tedaj Živa (vindex et judex) imel kot sodnik živih in mertvih draka za poznamljenje, ker se je njegovo gospodarstvo čez takrajni in unajni svet raztegovalo.

V rimskem basnoslovju ima draka edina Cerera za vlastitost (attribut), ali znano Vam je, da Cererin mythus ni izvorno latinski in tudi ne izvorno geršk. Gerškorska Cerera je na več spominkih jako podobna indijski Živi — Bhavany, severnoslavenski Babi. Kakor Živa — Bhavany — kali so žertvovali ljudi, tako tudi Cereri; kakor Živa ima kravje rogove, tako ima Cerera bikove. Glavna betva njenega častja je brez dvombe prišla iz egiptovskega mesta Sais na Gerško, in od ondot k Rimljanom. Da pa egiptovska božanstva tudi imajo svoj početek v srednji Azii, so spoznali nar imenitniši mitologi.

Tudi v celtički mitologii najdemo to žival, in nar višje celtičko božanstvo Hu ima draka na svoji ladji in priime. Uthyr Pen — dragon, čudovitna drakova glava. Severni Germani imajo tudi svoj mythus od drakoubivca Wolfdietricha.

Lahko bi se kteremu dozdevalo, da mestni gerb lublanski je nemški, kar pa je težko verjeti, še težji spričati. Franki, ktere so Karl Veliki in še bolje nemški škofí frizinški in bamberški po slovenskih zemljah nase-ljavali, so že bili kristjani, ko so sem prišli; gotovo bi bili tedaj kakošen keršansk symbol prejeli, da bi oni, kakor se nekim našim historikom ljubi terdití, od Atila porušeno slovensko Aemono vnovič bili postavili. Dokazi, ktere branitelji tega terdenja na svetlo spravljajo, so jezikoslovni, ali, ako bi človek kritičsko pilo v roke vzal, jim lahko vse pregloje. Več temeljitosti ima naše spelovanje od lb, lob, lub = hm, hrib, breg zase, kakor je ima njihovo izpelovanje. Ako bi bili Franki Lublano postavili bili, je tudi dokazati, da so Verhniko postavili. Koliko jaz mestopisje Verhnike in njene okolice poznam, govori vsa okolici za izpeljevanje

Lublanice od lub, lob, lb. Imena Verhnika, Breg, Hrib, Lublanica, Lubia so samesynonima; vsa izrazujejo eden pojem. Tako se mi dozdevajo tudi synonima biti imena Virje (od vir), Močilnik in Vird. Beseda Mirke pomeni kaj zidovnega od mir = murus, Mauer, toraj Mirje v Lublani. Po mojem mnenju so reke in potoki dobivali imena kmalo pri izvira. Ne tajim pa mogočnosti, da je Lublana znala od reke ime dobiti, vendar postave nemških samoglasnikov pretehtovaje ne morem zapopasti, da bi iz Libach zamoglo postati Laibach. Na robe vidimo, da so Nemci slovenske samoglasnike i, o in u zmiraj v svoj ai, oi, eu preobračali. Tako so napravili iz Lubno Laufen, iz Luče Leutschach, iz Luž Lausah, iz Lohate Loitsch, iz Rohate (Rogate) Roitsch, iz Lipnik Leipnik, iz Lipnica Leibnitz, iz Bistrica Feistritz itd. (Konec sledí.)

Zemljopisje.

Bugarska (tudi Bulgarska ali Bulgaria imenovana dežela) je ena nar važniših pokrajin turškega carstva. Ker ravno sedaj po njej armada turška je razpostavljena, ter bo berž ko ne kervav boj se ondi pričel med Rusi in Turki, bo morebiti bravcom „Novic“ ugodno, brati nje kratek opis.

Meje so: Od izhoda černo morje, od severa Donava in Vlahija, od zapada serbska kneževina in Macedonija, od juga balkanske gore, ki jo od Tracije ločijo. Obseže blizo 1600 štirj. zemeljskih milj.

Planine so: Balkanske in Srebreničke goré. Okolica Donavska večidel je ravna.

Reke so: Donava, delí Bugarsko od Valahije in se steka u černo morje na 7 mestih, kterih glavno je pri Sulini. Druge manjše reke so: Lom, Čibra itd.

Bugarska dežela rodi mnogo žita, kterege obilno se izpeljuje po Donavi in črnem morju. Nar večí blago stanovnikov so drobne ovce, kterih tisuč in tisuč razprodaja se vsako leto u druge kraje. Dalje je dosti medú, volne, loja itd.; gore so bogate rud, posebno železa in bakra.

Prebivavci so slavjanskega plemena, posebno narečeje govoreči. U Dobriču biva tudi nekoliko skitavskih Tatarov, Kozakov in — Neucov po nekoliko selih kraj črnega morja naseljenih. Po mestih stanujejo Turki, Greki, Ermeni in Židovi. Broj vsih stanovnikov je blizo 2 miliona duš.

Kar véro vtiče, so Bugari večidel gerške cerkve. Mohamedanskega zakona so Osmanli, Tatari in poturčeni Bugari; njih je blizo 250.000. Bugarov katoliških je do 10.000. Poleg črnega morja je ena fara Nemcov katoliških.

Nar važniši mesta so: Vidin, terdnjava na Donavi, imenitna zavolj trgovine, in ima 25.000 stanovnikov. Nikopolje, jaka terdnjava na Donavi, broj do 10.000 duš. Ruščuk, uterjeno mesto, leží Gjur-gjevu vstric. Ternovo, nekđaj stolica bugarskih carev in patriarhov. Sofia u plodni dolini, največe in najlepše mesto u celi Bugarski, ima do 50.000 stanovnikov. Stolica je pašata in gerškega nadškofa. Silistra, grad uterjen, ima znatno trgovino in fabrike za sukno. Šumlja, na ktero so zdaj obernjene oči celega sveta, je jaka terdnjava, od vsih strani z nepristopljivimi berdi in kanjci oklopljena. U gradu stanujejo sami Turki do 30.000, u predgradu Bugari, Ermeni in Greki. Služi to nesto Turkom kot vbežiše; tudi je tako jako, da zamore veliki sovražni sili opirati se. Varna, grad na črnem morju, ima dobro luko in vodi veliko trgovino; ima 25.000 stanovnikov. Stolica je pašata in nadškofa gerškega. Ondi je poginul leta 1444 Vladislav, kralj ogerski in poljski, v bitvi s Turki.